

Instytut Pamięci Narodowej

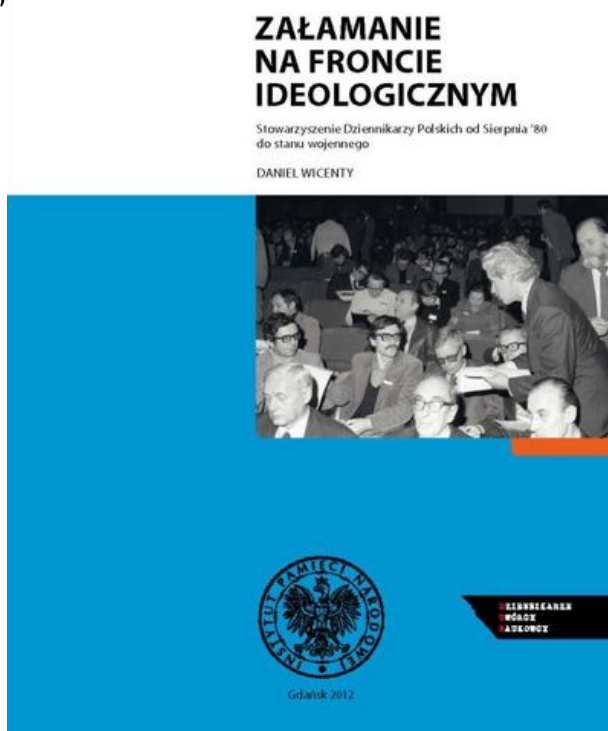
<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/13008,Zalamanie-na-froncie-ideologicznym-Stowarzyszenie-Dziennikarzy-Polskich-od-Sierp.html>
20.04.2024, 05:53

Załamanie na froncie ideologicznym. Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich od Sierpnia '80 do stanu wojennego

Daniel Wicenty, *Załamanie na froncie ideologicznym. Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich od Sierpnia '80 do stanu wojennego*, Gdańsk 2012, 649 s.

Najnowsza książka autorstwa dr. Daniela Wicentego, pracownika pionu naukowego Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej gdańskiego oddziału IPN, poświęcona jest w zasadniczej części roli i pozycji Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich (SDP), począwszy od strajków w sierpniu 1980 r., a skończywszy na pierwszych miesiącach stanu wojennego, kiedy to w marcu 1982 r. SDP zostało rozwiązane, a przez kilka następnych tygodni działacze stowarzyszenia walczyli o jego uratowanie.

Obraz SDP jako organizacji niesamodzielnej, na poły fasadowej i stojącej nisko w realnej hierarchii instytucji wpływających na środowisko dziennikarskie, zmienia się gwałtownie po Sierpniu '80. Okres kilkunastu miesięcy solidarnościowego karnawału w bardzo wielu wspomnieniach dziennikarzy jawi się jako „złoty okres” SDP, w którym organizacja znów odzyskała tożsamość, jej relacje z PZPR utraciły charakter wiernopoddańczy, a dziennikarze nie musieli się wstydić wykonywanego zawodu. Punktem wyjścia dla badań dr. Daniela Wicentego była owa pamięć o „złotym okresie” SDP. W oparciu o wyniki własnych badań autor podjął się próby sformułowania

odpowiedzi na fundamentalne dla historii SDP na początku lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku pytania: co oznaczała odnowa SDP w warstwie oficjalnych deklaracji oraz codziennej praktyki funkcjonowania? Czy ta zmiana pociągnęła za sobą inne zmiany w systemie instytucji komunistycznych? Czy i w jakim sensie SDP było organizacją antysystemową? Kim byli protagoniści nadający ton SDP, zarówno w kontekście zawodowych i politycznych biografii, środowiskowych afiliacji, jak i wyznawanej ideologii? Na ile stowarzyszenie było jednorodne z tego punktu widzenia lub, innymi słowy, jaki był poziom konfliktu w jego łonie? Co możemy powiedzieć o realnych relacjach między SDP a kluczowymi instytucjami władzy w PRL (partia i SB) z jednej strony, a zrodzoną po Sierpniu „Solidarnością” z drugiej?

Publikacja składa się zasadniczo z dwóch części. Pierwsza to narracja historiograficzna, uporządkowana chronologicznie i zinterpretowana w perspektywie wspomnianych już pytań badawczych. Druga to obszerna prezentacja 150 różnego rodzaju dokumentów, które ukazują funkcjonowanie stowarzyszenia oraz środowiska dziennikarzy z perspektywy PZPR, Służby Bezpieczeństwa oraz samego SDP. Tym samym część druga stanowi doskonałą ilustrację i uzupełnienie części pierwszej. Kilka dokumentów wykracza poza lata 1980–1982: najstarsze (z lat 1978–1979) ukazują ideologię oficjalnie firmowaną przez SDP krótko przed Sierpniem '80, najnowsze zaś (z lat 1983, 1985 i 1989) to głównie notatki SB poświęcone konkretnym działaczom SDP. Zdecydowana większość prezentowana w opisywanym wydawnictwie dokumentów nie była do tej pory nigdzie publikowana.

Książka powstała w ramach ogólnopolskiego projektu badawczego IPN „Aparat bezpieczeństwa wobec środowisk twórczych, dziennikarskich i naukowych”.

- [SPIS TREŚCI](#)

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 177.27 KB\)](#)

Gdzie kupić publikacje: